

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

KARMEN GRUDEN ŠUŠMELJ

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

VSEBINA IN ANALIZA LETNEGA POROČILA
PODJETJA

Karmen Gruden Šušmelj

Koper, 2012

Mentor:izr. prof. dr. Franko Milost

POVZETEK

V projektni nalogi je predstavljena vsebina letnega poročila in računovodsko analiziranje poslovanja proizvodnega podjetja. Računovodska analiza poslovanja podjetja pomeni uporabo letnih računovodskih izkazov podjetja. Statični računovodski kategoriji sta sredstva in obveznosti do sredstev, izraženi sta v bilanci stanja. Dinamične kategorije so stroški, odhodki, prihodki in poslovni izid, in so izražene v izkazu poslovnega izida. Najpogosteje se za analizo poslovanja uporabljajo računovodski kazalniki. Namen analize poslovanja podjetja je pridobiti informacije o rezultatih poslovanja podjetja v preteklosti in o razlogih za ugotovljeno stanje. Te informacije služijo uporabnikom kot pomoč pri poslovnih odločitvah.

Ključne besede: letno poročilo, bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, računovodska analiza, kazalniki poslovanja.

SUMMARY

The contents of the annual report and financial analysis of business of the manufacturing company are presented in this project task. Financial business analysis of the company means the usage of the annual income statements of that company. Assets and liabilities, both shown by the balance sheet, are static financial categories, while costs, expenses, revenues and financial result are dynamic categories, and are presented by the income statement. Financial indices are most widely used for the business analysis, which is done in order to obtain the information about the company performance in the past years and reasons for such results. Obtained information serves as a form of help for users with their business decisions.

Key words: annual report, balance sheet, income statement, financial analysis, business ratios

UDK: 657.372(043.2)

VSEBINA

1 Uvod.....	1
1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2 Namen in cilji diplomskega dela	1
1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev diplomskega dela	1
1.4 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema	2
2 Letno poročilo.....	3
2.1 Pojem letnega poročila	3
2.2 Namen letnega poročila	3
2.3 Uporabniki informacij v letnem poročilu	3
2.4 Letno poročilo po zakonu o gospodarskih družbah.....	4
2.4.1 Računovodsko poročilo.....	4
2.4.2 Poslovno poročilo	6
2.5 Koristi od letnega poročila	6
3 Ekonomske kategorije, ki jih računovodstvo spremlja in proučuje.....	8
3.1 Statično opredeljene ekonomske kategorije	8
3.2 Dinamično opredeljene ekonomske kategorije.....	9
3.2.1 Stroški	9
3.2.2 Odhodki.....	10
3.2.3 Prihodki.....	10
3.2.4 Poslovni izid.....	11
4 Temeljni računovodski izkazi	12
4.1 Bilanca stanja.....	12
4.2 Izkaz poslovnega izida.....	13
4.3 Izkaz denarnih tokov	13
4.4 Izkaz gibanja kapitala	14
5 Računovodsko analiziranje poslovanja.....	15
5.1 Metode računovodskega proučevanja	15
5.2 Analiza s kazalniki.....	15
5.2.1 Temeljni kazalniki stanja financiranja	16
5.2.2 Temeljni kazalniki stanja investiranja.....	17
5.2.3 Temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja (ali kazalniki likvidnosti) ..	18
5.2.4 Kazalniki obračanja.....	19
5.2.5 Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti	20
6 Predstavitev podjetja in njegovi računovodski izkazi	23
7 Analiza računovodskih izkazov proučevanega podjetja	24
7.1 Analiza bilance stanja podjetja.....	24
7.1.1 Analiza sredstev	25

7.1.2 Analiza obveznosti do virov sredstev	26
7.2 Analiza izkaza poslovnega izida.....	28
7.2.1 Analiza prihodkov	30
7.2.2 Analiza odhodkov	30
8 Analiza poslovanja podjetja s kazalniki.....	32
8.1 Kazalniki stanja financiranja	32
8.2. Kazalniki stanja investiranja.....	32
8.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja.....	33
8.4 Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti.....	34
8.5 Kazalniki obračanja	35
9 Zaključek	37
Literatura.....	39
Viri.....	39

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Bilanca stanja podjetja na dan 31. 12. za leta 2008-11	24
Preglednica 2: Obseg in struktura sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11	25
Preglednica 3: Obseg in struktura stalnih sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11.....	25
Preglednica 4: Obseg in struktura gibljivih sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11.....	26
Preglednica 5: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11	27
Preglednica 6: Obseg in struktura kapitala v letih 2008-11	27
Preglednica 7: Obseg in struktura finančnih in poslovnih obveznosti v letih 2008-11.....	28
Preglednica 8: Izkaz poslovnega izida za leta 2008-11.....	29
Preglednica 9: Prihodki, odhodki in poslovni izid, njihova struktura ter indeks v letih 2008-11	30
Preglednica 10: Obseg in struktura odhodkov v letih 2008-11	31
Preglednica 11: Najpomembnejši kazalniki stanja financiranja za leta 2008-11	32
Preglednica 12: Osnovna sredstva, zaloge in sredstva v letih 2008-11	33
Preglednica 13: Izračun kazalnika vodoravnega finančnega ustroja za obdobje 2008-11.....	33
Preglednica 14: Izračun nekaterih koeficientov likvidnosti za obdobje 2008-11	34
Preglednica 15: Izračun kazalnika gospodarnosti za obdobje 2008-11	34
Preglednica 16: Izračun kazalnika celotne gospodarnosti za obdobje 2008-11	34
Preglednica 17: Dobičkonosnost prihodkov	35
Preglednica 18: Dobičkonosnost sredstev	35
Preglednica 19: Dobičkonosnost kapitala	35
Preglednica 20: Koeficient obračanja terjatev do kupcev	36

SLIKE

Slika 1: Dvostranska bilanca stanja	5
---	---

KRAJŠAVE

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Letno poročilo je pisni dokument, ki ga družbe pripravijo za notranje in zunanje uporabnike. Lahko rečemo, da je neke vrste osebna izkaznica podjetja, slika o podjetju. Letno poročilo vsebuje informacije, namenjene posameznikom ali skupinam, ki te informacije iščejo. Sestavo letnega poročila za javno objavo urejajo Zakon o gospodarskih družbah in slovenski računovodski standardi. Oblika letnega poročila je odvisna od velikosti podjetja.

Letno poročilo podjetja je sestavljeno iz računovodskega in poslovnega poročila.

Sestavini računovodskega poročila, kot temeljna računovodska izkaza, sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, ki na levi prikazuje stanje sredstev (aktiva), na desni strani pa stanje obveznosti do virov sredstev (pasiva) v določenem trenutku. Gre za izkaz premoženjskega in finančnega stanja poslovnega sistema, ki ima dve medsebojno uravnoreženi strani. V izkazu poslovnega izida so prikazani odhodki in prihodki podjetja ter ustvarjen poslovni izid kot razlika med njima (dobiček ali izguba) v obračunskem obdobju.

Priprava računovodskega poročila je zelo pomembna, saj se podjetje z njim predstavi notranjim in zunanjim uporabnikom računovodskih informacij. V poročilu mora biti prikazana resnična slika poslovanja podjetja. Iz računovodskih izkazov in podatkov lahko izluščimo veliko koristnih informacij, ki pomagajo pri poslovnih odločitvah.

1.2 Namen in cilji diplomskega dela

Osnovni namen diplomskega dela je predstaviti temeljne računovodske izkaze in računovodsko poročilo kot sestavino letnega poročila podjetja.

Cilj diplomskega dela je s pomočjo kazalnikov analizirati poslovanje proučevanega podjetja. Analiza s kazalniki, ki so relativna števila, dobljena s primerjavo določene ekonomske kategorije s kako drugo, nam omogoča ocenjevanje uspešnosti podjetja in primerjavo z vrednostjo kazalnikov v preteklih obdobjih. Na podlagi dobljenih rezultatov bomo poizkušali ugotoviti uspešnost poslovanja obravnavanega podjetja in razloge zanj ter nato predlagati morebitne izboljšave.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev diplomskega dela

V diplomskem delu gre za računovodsko analizo. Analiza je zbirka postopkov in metod, ki jih uporabljamo pri proučevanju poslovanja. Temelj računovodske analize poslovanja so podatki iz temeljnih računovodskih izkazov podjetja. Uporabljena je metoda deskripcije, ki temelji na študiju literature s področja gospodarskih družb, letnih poročil, računovodskih izkazov in analiz poslovanja podjetja. Uporabljene so metode analize, sinteze in kompilacije.

Pri samem računovodskem analiziranju pa je uporabljen tudi pristop pojasnjevanja razmerij med primerljivimi pojavi.

1.4 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Predpostavljamo, da so podatki v računovodskih izkazih proučevanega podjetja realni in kažejo objektivno sliko dogodkov v preteklem poslovanju podjetja.

Omejitev pri opravljeni analizi predstavlja izbrano obdobje analize ter dejstvo, da so razpoložljivi podatki o proučevanem podjetju javnega značaja.

2 LETNO POROČILO

V svetu je letno poročilo eno najbolj uveljavljenih komunikacijskih sredstev, s katerim ciljnim skupinam predstavimo podjetje, njegove rezultate in obete v prihodnosti. Letna poročila so lahko v tiskani obliki, vse več pa je elektronskih različic poročil.

2.1 Pojem letnega poročila

Gospodarske družbe, ki poslujejo na območju Republike Slovenije, so na osnovi Zakona o gospodarskih družbah dolžne izdelati letne računovodske izkaze ter letno poročilo gospodarske družbe.

Letno poročilo majhnih kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu, je sestavljeno vsaj iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida in priloge s pojasnili k izkazom (ZGD-1-UPB3 60. člen). Družbe, zavezane k reviziji računovodskih izkazov, morajo izdelati še izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala in poslovno poročilo. Letnemu poročilu se, kadar obstaja, priloži revizijsko poročilo, predlog za uporabo bilančnega dobička in poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo, ki pa niso sestavni deli letnega poročila.

Družba z letnim poročilom poroča delničarjem o stanju sredstev in obveznostih družbe ter o svoji uspešnosti. Letna poročila družbe so zanimiva tudi za bodoče investitorje, dobavitelje in kupce, posojilodajalce, zaposlene in državo.

Letno poročilo je popoln sklop revidiranih finančnih izkazov in predstavlja povzetek finančnih rezultatov v preteklem letu in načrte za prihodnost.

2.2 Namen letnega poročila

Osnovni namen letnega poročila je v predstavitvi informacij o aktivnostih podjetja v poslovnem letu različnim interesnim skupinam. Letno poročilo skuša o podjetju v javnosti ustvariti pozitivno podobo, prodajati njegove proizvode in storitve ter delnice podjetja.

Letno poročilo je namenjeno uporabnikom z različnimi zahtevami, zato morajo informacije v njem ustrezati nekaterim kakovostnim merilom. Gre za pomembnost, zanesljivost, primerljivost, razumljivost, objektivnost, previdnost in pravočasnost.

2.3 Uporabniki informacij v letnem poročilu

Uporabniki računovodskih izkazov so lastniki kapitala in bodoči vlagatelji, zaposleni, posojilodajalci, dobavitelji, kupci, država in državni organi ter javnost. Vsakega od njih zanima druga informacija. Posamezni uporabniki imajo posebne zahteve po računovodskih informacijah:

- lastnike kapitala in možne vlagatelje zanima predvsem dolgoročna donosnost kapitala, delitev dobička in likvidnost družbe,

- banke in druge posojilodajalce zanima predvsem sprotna sposobnost družbe za redno odplačevanje posojil, njen finančni položaj ter njena dolgoročna donosnost,
- dobavitelje zanima dolgoročna donosnost, likvidnost in kakovost poslovanja,
- delojemalce zanima donosnost poslovanja družbe zaradi možnosti zaslužkov in socialnih prejemkov pa tudi dolgoročne možnosti za zaposlovanje in kakovost poslovanja,
- stalne kupce družbe zanima predvsem njena dolgoročna donosnost in s tem možnost ohranjanja ustaljenega poslovanja, finančni položaj in kakovost poslovanja,
- država in državni organi želijo biti seznanjeni z raznimi dejavniki, posebej z zaposlenci, ter z uživanjem posebnih pravic zaradi monopolnega položaja ali naravne rente, kar je povezano z uvajanjem dajatev,
- javnost želi vedeti, ali družba ogroža človekovo okolje, kako ji lahko družba pomaga pri reševanju lokalnih problemov (Odar 2011).

2.4 Letno poročilo po zakonu o gospodarskih družbah

Družbe in podjetniki morajo voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu s tem zakonom in s slovenskimi računovodskimi standardi ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, če zakon ne določa drugače. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega leta. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo (ZGD-1-UPB3 60. člen). Konsolidirano letno poročilo je treba sestaviti v štirih mesecih po koncu poslovnega leta. To mora biti resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja in poslovnega izida.

Vsebino letnega poročila po Zakonu o gospodarskih družbah lahko v grobem delimo na letno računovodsko poročilo in poslovno poročilo.

2.4.1 Računovodsko poročilo

Računovodsko poročilo je skupek poročil, ki vsebujejo računovodske podatke, računovodske informacije ter njihove ocene in pojasnila, ki podrobneje obravnavajo posamezne postavke v računovodskih izkazih. V računovodskem poročilu so vedno prikazani podatki za tekoče in preteklo leto, kar omogoča nadaljnjo analizo. Po Zakonu o gospodarskih družbah računovodsko poročilo vsebuje: bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala, izkaz denarnih tokov ter priloge s pojasnili k navedenim izkazom (ZGD-1-UPB3 60. člen).

Bilanca stanja

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu poslovnega leta ali medletnega obdobja, za katero se sestavlja (Vrankar idr. 2005, 21). Sestavljata jo aktiva (sredstva) in pasiva (obveznosti do virov sredstev). Bilanca stanja prikazuje uravnoteženo stanje sredstev kot premoženja podjetja in obveznosti do lastnih in tujih virov sredstev.

V bilanci stanja uresničujemo temeljno načelo gospodarjenja, da lahko poslovni sistem razpolaga le s tolikšnimi sredstvi, kolikor znašajo obveznosti zanje. Zato mora biti vsota sredstev v bilanci stanja – aktiva - enaka vsoti obveznosti do virov sredstev – pasivi. To temeljno bilančno načelo velja le za bilanco stanja poslovnega sistema kot celote (Melavc in Milost 2003, 138). Dvostransko bilanco stanja prikazuje slika 1.

BILANCA STANJA NA DAN 31.12. XXXX	
SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
A. Stalna sredstva	A. Kapital
1. Neopredmetena dolgoročna sredstva	1. Vpoklican kapital
2. Opredmetena dolgoročna sredstva	2. Kapitalske rezerve
3. Dolgoročne finančne naložbe	3. Rezerve iz dobička
	4. Preneseni dobiček/izguba preteklega leta
B. Gibljava sredstva	5. Čisti dobiček/izguba poslovnega leta
1. Zaloge	6. Prevrednotovalni popravki kapitala
2. Terjatve	B. Rezervacije
3. Kratkoročne finančne naložbe	C. Obveznosti (finančne in poslovne)
4. Denarna sredstva	1. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti
C. Aktivne časovne razmejitve	2. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti
	D. Pasivne časovne razmejitve

Slika 1: Dvostranska bilanca stanja

Vir: Lipnik 2004

Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja (Koletnik 1997, 18). Prikazuje vse ustvarjene prihodke in odhodke. Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporednega izkaza.

Ustvarjanje prihodkov vodi k povečanju sredstev in zmanjšanju obveznosti do virov sredstev, ustvarjanje odhodkov vodi k zmanjšanju sredstev in povečanju obveznosti do virov sredstev (Melavc in Milost 2003, 146).

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu ter pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev (ZGD-1-UPB3 60. člen).

Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali obdobja, za katere se sestavlja. Prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala, vključno z uporabo čistega dobička in pokrivanjem izgube.

Pojasnila k računovodskim izkazom

Pojasnila k računovodskim izkazom vsebujejo pomembnejše finančne podatke. Ti se nanašajo na večinsko lastništvo in spremembe v lastništvu, stanje obveznosti, terjatev, amortizacijske stopnje, vrednotenje zalog, pa tudi na vpliv cen življenjskih potrebščin in stopnje rasti evra na višino ustvarjenega dobička v poslovnem letu.

2.4.2 Poslovno poročilo

ZGD v 70. členu določa, da mora poslovno poročilo vsebovati vsaj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja skupaj z opisom bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena (Odar 2011). Poslovno poročilo mora praviloma vsebovati obsežne podatke; nekateri so sicer razvidni iz računovodskih izkazov, nekateri za delničarje in analitike niso posebno zanimivi, zato dajejo vtis, da so objavljeni iz političnih razlogov. Pomembni pa so podatki, ki dajejo:

- pregled poslovanja tekočega leta,
- prihodnji pričakovani razvoj podjetja.

Poslovno poročilo praviloma zajema:

- imena direktorjev in podatke o njihovih lastniških deležih v podjetju,
- dejavnosti družbe na področju raziskav in razvoja,
- podružnice družbe,
- dejavnost podružnic v tujini,
- podrobnosti o pomembnejših spremembah v dolgoročnih sredstvih,
- podatke o pomembnih dogodkih, ki so se zgodili ob koncu leta.

2.5 Koristi od letnega poročila

Podjetje lahko od letnega poročila, če je poročilo sestavljeno v skladu z vsemi pravili in postopki, pričakuje vrsto koristi. Koristi, ki se tako ponujajo podjetju, lahko delimo na zunanje in notranje.

Zunanje koristi letnega poročila so v tem, da podjetje seznanj vse interesne skupine z določenimi spremembami, kot je na primer združitvev podjetja z drugim podjetjem. Uporabniki letnega poročila so seznanjeni z vplivom združitve na prihodnje poslovanje podjetja, seznanjeni so z novimi strategijami in aktivnostmi novega podjetja. Poleg tega lahko podjetje s svojim letnim poročilom vpliva tudi na analitike. Slednji morajo s pomočjo letnega poročila pridobiti zadostno količino vseh informacij, ki so potrebne za ocenjevanje vrednosti delnic podjetja. Z jasno predstavitvijo načrtov v prihodnosti ima podjetje možnost pritegniti

nove delničarje in si zagotoviti zvestobo obstoječih. S pomočjo letnega poročila se podjetje lahko med ostalimi približa tudi okoljevarstvenim skupinam, ki jih zanima predvsem skrb podjetja do okolja in družbe.

Notranje koristi dobrega letnega poročila se kažejo v dobri informiranosti vseh zaposlenih v podjetju o dogodkih, v jasnem pregledu doseženih in načrtovanih ciljev, kar posledično vpliva tudi na dobro motivacijo. Letno poročilo služi podjetju kot dober vir za opravljanje letnih analiz in planov poslovanja.

3 EKONOMSKE KATEGORIJE, KI JIH RAČUNOVODSTVO SPREMLJA IN PROUČUJE

Računovodstvo spremlja in proučuje statično ter dinamično opredeljene ekonomske kategorije. Statične so tiste, ki jih lahko dojamemo v povsem določenem trenutku, to so sredstva in obveznosti do virov sredstev, izražena so v bilanci stanja. Dinamične so tiste, ki jih lahko opredelimo v nekem določenem časovnem obdobju, to so stroški, prihodki in odhodki ter poslovni izid kot razlika med njima (Milost 2008, 13). Izražena so, razen stroškov, v izkazu poslovnega izida.

3.1 Statično opredeljene ekonomske kategorije

Med statične ekonomske kategorije uvrščamo sredstva in obveznosti do virov sredstev, pojavijo se v poslovnem sistemu ob njegovi ustanovitvi. Z njegovim poslovanjem se nato povečujejo in zmanjšujejo. Ko poslovni sistem preneha obstajati, te prenehajo. Sredstva in obveznosti do virov sredstev sta ekonomski kategoriji, ki sta izkazani v bilanci stanja.

Sredstva obsegajo premoženje, to je vse, kar je last poslovnega sistema. Imajo pojavno obliko stvari, pravic in denarja. Temeljna razvrstitev sredstev je na:

- *Osnovna sredstva* (opredmetena, v obliki stvari, ter neopredmetena, v obliki pravic). Podjetje jih uporablja za opravljanje dejavnosti. Opredmetena osnovna sredstva so zemljišča, zgradbe, oprema, večletni nasadi, gozdovi, osnovna čreda in zaloge investicijskega materiala. Nahajajo se lahko v uporabi, v pripravi, zunaj uporabe ali so dana v poslovni najem - zakup. Neopredmetena osnovna sredstva so: naložbe, koncesije, patenti, blagovne znamke, organizacijski stroški in stroški razvijanja, terjatve v zvezi z gradnjo osnovnih sredstev, naložbe v dobro ime. Osnovna sredstva svojo vrednost postopno prenašajo na poslovne učinke. To izkazujemo kot popravek vrednosti ali amortizacijo.
- *Obratna sredstva* so v obliki stvari, pravic in denarja. Obratna sredstva v obliki stvari so: zaloge materiala, nedokončane proizvodnje dokončanih proizvodov in trgovskega blaga, drobni inventar (v pripravi, v uporabi ali na poti). V obliki pravic so kratkoročne poslovne terjatve, prejeti kratkoročni vrednostni papirji ter kratkoročno odloženi stroški in kratkoročno nezaračunani prihodki. Terjatve so pravica zahtevati plačilo za dobavljeno blaga ali opravljeno storitev.
- *Finančne naložbe*, z njimi se pojavljajo prihodki od financiranja. To so lahko dani depoziti in posojila, naložbe v odkupljene lastne delnice in v kapital drugih podjetij.

Obveznosti do virov sredstev – dajejo odgovor na vprašanje lastništva nad sredstvi, s katerimi razpolaga poslovni sistem. Viri sredstev so tako pravne in fizične osebe, ki so poslovnemu sistemu s svojimi finančnimi naložbami ali dobavami omogočile sredstva. Do vseh virov sredstev ima poslovni sistem obveznosti. Obstaja več možnih razvrstitev obveznosti do virov sredstev. Najpomembnejša je temeljna razvrstitev, po kateri obveznosti do virov sredstev sestavljajo kapital, dolgovi in pasivne časovne razmejitve (Milost 2009, 68-69).

- *Kapital* predstavlja trajen vir financiranja podjetja s strani njihovih lastnikov. Za posamezne vrste organizacijskih oblik je predpisan minimalni znesek vpoklicanega kapitala.

- *Dolgovi* so obveznosti, ki jih ima podjetje do upnikov. Glede na zapadlost v plačilo, do enega leta ali nad enim letom, jih ločimo na kratkoročne in dolgoročne. Ločimo jih tudi glede na to, ali nastanejo iz poslovanja ali iz financiranja.
- *Pasivne časovne razmejitve* se pojavljajo kot vnaprej vračunani stroški (npr. za garancije, velika popravila ...) ali prehodno nezaračunani prihodki.

3.2 Dinamično opredeljene ekonomske kategorije

Dinamično opredeljene ekonomske kategorije povezujemo z določenim ali izbranim obdobjem opazovanja in z uspešnostjo. Vrednost dinamičnih ekonomskih kategorij povzročijo posamezni poslovni dogodki, na primer prodaja blaga.

3.2.1 Stroški

Cilj poslovnega procesa je ustvarjanje določenih poslovnih učinkov, to je proizvodov ali storitev in njihovi prodaji ob primernem poslovnem izidu (Turk, Melavc in Korošec 2004, 71). Poslovni proces pa ni mogoč brez njegovih prvin - to je delovnih sredstev, predmetov dela, storitev in dela. Te prvine se v poslovnem procesu trošijo. Če potroške omenjenih prvin ovrednotimo, govorimo o stroških (Milost 2002, 27).

Stroški so cenovno izraženi potroški prvin poslovnega procesa (Milost 2009, 29).

Prvine poslovnega sistema so *delovna sredstva*, ki so trajne narave in v poslovnem procesu ne spremenijo svoje oblike. To so v glavnem osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe, oprema, večletni nasadi in osnovna čreda). Podjetje jih lahko pridobi z nakupom, lastno izdelavo, brezplačno pridobitvijo - donacijo ali jim vzame v finančni najem. Prvine so tudi *predmeti dela*, ki se v poslovnem procesu porabljajo in prehajajo v nove proizvode. To so razne surovine, materiali, energija, polproizvodi. Naslednja prvina so *storitve*, ki se pojavljajo v nematerialni obliki in so lahko lastne ali storitve drugih. Navsezadnje lahko govorimo še o prvini *delovne sile*, ki je povezana z izplačili zaposlenim in drugim. Tako razvrstitev imenujemo naravne vrste stroškov. Druga primernejša razvrstitev pa je na izvirne oziroma običajne vrste stroškov:

- *Stroški materiala*: razčlenjujemo jih na stroške osnovnega in pomožnega materiala, stroške pisarniškega materiala, stroške energije, npr. plin, stroške za strokovno literaturo, stroške za delovno obutev in obleko, stroške odpisa drobnega inventarja.
- *Stroški storitev v ožjem smislu*: lahko jih razčlenjujemo na stroške proizvajalnih storitev, komunalnih storitev, prevoznih storitev, stroške najemnin pri poslovnem najemu, stroške vzdrževanja osnovnih sredstev, sejemske stroške, reklamne stroške, stroške kilometrin, cestnin, stroške svetovanja, razne bančne stroške in stroške plačilnega prometa, stroške reprezentance.
- *Stroški amortizacije*: pojavljajo se v zvezi z osnovnimi sredstvi. Amortizacijo predstavljajo nabavne vrednosti osnovnih sredstev, ki postopoma prehajajo v stroške. Podjetje za poslovne potrebe izbere metodo amortiziranja. Ta je lahko enakomerno časovno amortiziranje, padajoče ali rastoče časovno amortiziranje ali funkcionalno amortiziranje.
- *Stroški dela*: sem sodijo plače zaposlenih, razna nadomestila plač npr. za bolniško odsotnost, stroški povračil zaposlenim za prevoz na delo in prehrano med delom, razne nagrade, regres

za letni dopust, dajatve, prispevki za socialno varnost, ki se obračunavajo od določenih izplačil.

- *Stroški drugih dajatev.*

- *Stroški obresti* se pojavijo v zvezi s prejetimi posojili. Podjetje jih je dolžno najmanj enkrat letno prenesti med finančne odhodke.

Stroške lahko delimo tudi na stalne in spremenljive. Stalni stroški so tisti, na katere ne vpliva obseg poslovanja in se v enaki višini pojavljajo v podjetju ne glede na obseg poslovanja. Taki stroški so zavarovalne premije, najemnine, enakomerno časovno amortiziranje. Glede na poslovni učinek pa so tem manjši, čim večji je obseg poslovanja. Poznamo tudi omejeno stalne stroške, na katere sprememba obsega poslovanja do določene meje ne vpliva, nato pa se stroški sunkovito povečajo. Spremenljivi stroški so lahko sorazmerni, ti rastejo enakomerno z obsegom poslovanja, na enoto poslovnega učinka so tako vedno enaki. Tak primer so plače, obračunane glede na učinek. Spremenljivi stroški so lahko tudi napredujoči, ki se povečujejo hitreje kot obseg dejavnosti, ali pa nazadujoči, ki se povečujejo počasneje kot obseg dejavnosti (Turk, Melavc in Korošec 2004, 79-88).

3.2.2 Odhodki

Odhodki so nasprotje prihodkov in skupaj z njim oblikujejo poslovni izid v določenem obračunskem obdobju (Turk, Melavc in Korošec 2004, 90). Večino odhodkov lahko opredelimo kot stroške v prodanih poslovnih učinkih. Odhodki so žrtvovane vrednosti, ki so potrebne za doseganje prihodkov kot pridobljenih vrednosti. Stroški se spremenijo v odhodke, ko poslovne učinke prodamo (Milost 2008, 19).

Odhodke delimo na *odhodke iz poslovanja*, ki se nanašajo na prodane poslovne učinke oziroma nabavno vrednost prodanega trgovskega blaga. Pri tem je pomembno upoštevati, da so prihodki vzročno povezani z odhodki, torej da jih obravnavamo v istem časovnem obdobju. Med odhodke poslovanja spadajo tudi primanjkljaji pri popisu sredstev, odpisi dvomljivih ali spornih terjatev, ki jih podjetje odpiše skladno s sprejeto poslovno politiko odpisa terjatev. Prav tako so poslovni odhodki postavke, ki se nanašajo na prejšnja obračunska obdobja ali so posledica napak prejšnjih obdobj.

Druga vrsta so *odhodki financiranja*, ki se nanašajo predvsem na dolžniško financiranje poslovanja podjetja. Sem spadajo stroški obresti, razni finančni popusti kupcem, na primer za predplačilo, morebitne negativne tečajne razlike.

3.2.3 Prihodki

»Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave). Prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala« (Slovenski inštitut za revizijo 2006, 101).

Prihodki so nasprotje odhodkom in skupaj z njimi oblikujejo poslovni izid. Prihodki so pridobljene vrednosti. Prav tako kot odhodke jih delimo na:

- *poslovne prihodke*, to so prihodki od prodaje proizvodov in storitev, trgovskega blaga in materiala, ter druge poslovne prihodke, na primer subvencije, dotacije;
- *finančne prihodke*, ki se pojavljajo ob udeležbi v dobičku drugih podjetij, na primer prejete dividende, prihodki od prejetih obresti, na primer od danih depozitov, pozitivne tečajne razlike pri spremembah valutnega tečaja;
- *druge prihodke* tvorijo neobičajne postavke, ki povečujejo poslovni izid tekočega obdobja, zlasti pa prihodke iz prevrednotenja in odtujitve naložbenih nepremičnin, ki se merijo po pošteni vrednosti.

3.2.4 Poslovni izid

»Poslovni izid (dobiček ali izguba) je razlika med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju« (Slovenski inštitut za revizijo 2006, 106)

Poznamo:

- *Temeljne vrste poslovnega izida*: dobiček, čisti dobiček (dobiček, zmanjšan za davke iz dobička) in izguba (kot negativna razlika). Podatke o temeljnih vrstah poslovnega izida lahko dobro uporabimo za presojanje uspešnosti poslovanja podjetja.
- *Druge vrste poslovnega izida*: prispevek za kritje (kot razlika med prihodki od prodaje in spremenljivimi stroški prodanih količin), kosmati dobiček (kot razlika med prihodki od prodaje in proizvodjalnimi stroški prodanih količin), razlika v ceni (kot razlika med prodajno in nabavno vrednostjo prodanega blaga), dobiček, povečan, ali izguba, zmanjšana za odhodke iz financiranja, poslovni izid po posameznih dejavnostih in dohodek.

Ko podjetje ugotovi čisti dobiček, uprava odloča o njegovi razporeditvi. Nameniti ga mora za zakonske rezerve, dokler vsota zneska zakonskih in kapitalskih rezerv ne doseže 10 % osnovnega kapitala. Lahko ga uporabi za oblikovanje statutarnih rezerv, za izplačilo lastnikom, zaposlenim ali ostane nerazporejen. Ostanek čistega dobička tekočega leta tvori skupaj z nerazdeljenim dobičkom iz prejšnjih let bilančni dobiček, ki ga lahko namenijo lastniki za izplačilo dividend oz. deležev, za nagrade članom uprave in nadzornega sveta, lahko pa ga pustijo nerazdeljenega.

V primeru, da podjetje ugotovi izgubo, mora po zakonskem vrstnem redu izgubo poravnati iz posameznih postavk kapitala.

4 TEMELJNI RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodske izkaze kot celoto sestavljajo:

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala.

Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida sta temeljna računovodska izkaza, ki so ju dolžna izdelovati vsa podjetja, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala pa le družbe, zavezane k reviziji.

4.1 Bilanca stanja

Najpomembnejši temeljni računovodski izkaz je bilanca stanja, ki je tudi najpomembnejša za izračun številnih kazalnikov, predvsem kazalnikov stanja financiranja, investiranja in vodoravnega finančnega ustroja. Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, ki prikazuje višino in strukturo sredstev ter obveznosti do virov sredstev podjetja na določen dan. Leva stran bilance stanja se imenuje aktiva, desna pa pasiva.

Aktivna stran prikazuje sredstva podjetja, ki jih delimo na stalna sredstva, gibljiva sredstva in aktivne časovne razmejitve. *Stalna sredstva* so tista, ki so trajneje navzoča v podjetju in delujejo trajneje. Sestavljajo jih neopredmetena dolgoročna sredstva, opredmetena osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe. Ob sestavljanju letnih izkazov je treba preveriti vrednosti sredstev, izražene v poslovnih knjigah, ter tržne vrednosti teh sredstev. Zaradi daljše prisotnosti stalnih sredstev v podjetju obstaja možnost, da vrednost sredstev ne odraža trenutne vrednosti sredstev na trgu, zaradi spreminjajočih se cen. Podjetje se lahko odloči za prevrednotenje, ki je opredeljeno kot sprememba prvotno izkazane vrednosti gospodarskih kategorij in se nanaša na okrepitev in oslabitev sredstev. Neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva se v bilanci stanja izkazujejo po neodpisani vrednosti, ki je razlika med nabavno vrednostjo in popravki vrednosti sredstev. Med *gibljiva sredstva* uvrščamo sredstva, ki se v poslovnem procesu praviloma obrnejo v obdobju, krajšem od leta dni. Gibljiva sredstva sestavljajo zaloge, poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe, denarna sredstva, kratkoročno odloženi stroški in kratkoročno nezaračunani prihodki.

Obveznosti do virov sredstev prikazuje *pasivna stran* bilance stanja, ki se deli na kapital (osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti poslovni izid), dolgove (finančne in poslovne) ter pasivne časovne razmejitve.

Bilance stanja lahko razvrstimo po različnih sodilih, in sicer (Milost 2009, 78-81):

- glede na čas, v katerem jih sestavljamo, so lahko predračunske in obračunske;
- glede na uporabnike informacij so lahko bilance stanja notranje ali zunanje;
- glede na namen so bilance stanja redne in izredne;
- glede na obliko so lahko vzporedne, zaporedne in stopenjske.

4.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. V izkazu poslovnega izida so po določenem vrstnem redu navedeni vsi prihodki in odhodki obračunskega obdobja, razlika med njimi pa je poslovni izid. Od leta 1993 določajo izkaz poslovnega izida SRS.

Izkaz poslovnega izida je po SRS lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik:

- različici I (nemška);
- različici II (angleška).

Obe različici izkaza poslovnega izida imata pri vseh podjetjih ne glede na njihovo velikost osnovno razčlenitev narejeno po zahtevah ZGD, dopolnjeno z nekaterimi dodatnimi postavkami, in delno z določnejšimi, uveljavljenimi krajšimi strokovnimi izrazi, uporabljenimi v kontnem načrtu. Standardi dajejo prednost angleški različici, ki je bolj usmerjena k poslovnim potrebam, vendar večina slovenskih družb raje izbere nemško različico.

Enako kot pri bilanci stanja razvrstimo tudi izkaz poslovnega izida, in sicer:

- glede na čas, v katerem ga sestavljamo, so izkazi poslovnega izida lahko predračunski ali obračunski;
- glede na uporabnike so notranji (za notranje uporabnike informacij) in zunanji (za zunanje uporabnike informacij);
- glede na namen so redni in izredni; redni so tisti, v katerih je bilančni datum vnaprej določen, izredne pa sestavljamo ob nepredvidenih dogodkih;
- glede na obliko so lahko izkazi vzporedni, zaporedni in stopenjski; pri vzporednem razvrščanju bilančnih postavk govorimo o bilanci poslovnega izida, pri stopenjskem razvrščanju postavk pa govorimo o izkazu poslovnega izida (Milost 2009, 83).

4.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu oziroma obdobju ter pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev (ZGD-1-UPB3 60. člen).

Po SRS 26 se izkaz denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje lahko sestavi v eni izmed dveh oblik, v različici I (neposredna metoda) in različici II (posredna metoda). Ta standard daje prednost različici I, podjetje pa izbere tisto različico, ki bolj ustreza možnostim zagotavljanja podatkov.

Izkaz denarnih tokov vsebuje pomembne informacije za odločanje pri poslovanju, financiranju in naložbenju. Na osnovi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju. Denarna sredstva se lahko povečajo na podlagi novega financiranja (povečanja obveznosti do virov sredstev) ali dezinvestiranja (zmanjšanja nedenarnih sredstev), zmanjšajo pa zaradi investiranja in definciranja.

4.4 Izkaz gibanja kapitala

Zadnji temeljni računovodski izkaz je izkaz gibanja kapitala, ki prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v obračunskem obdobju, vključno z uporabo čistega dobička in pokrivanjem izgube (ZGD-1-UPB3 60. člen). Prikazuje se začetno stanje kapitala, premiki v kapital, premiki v kapitalu, premiki iz kapitala in končno stanje kapitala. Take informacije potrebujejo lastniki in upniki poslovnega sistema.

Izkaz gibanja kapitala ima navadno obliko sestavljene preglednice sprememb vseh sestavin kapitala.

5 RAČUNOVODSKO ANALIZIRANJE POSLOVANJA

Računovodsko analiziranje (proučevanje) je del računovodstva, ki se ukvarja s presojanjem ugodnosti poslovnih procesov in stanj ter predlaganjem izboljšav glede na ugotovitve. Gre za proučevanje poslovnih procesov in stanj z namenom spoznavanja razmerij med pojavi. Namen računovodskega analiziranja je spoznati razloge, ki so pripeljali do obstoječega stanja in obenem zbrati potrebne informacije za doseg njegovega izboljšanja oziroma predlagati konkretne ukrepe, ki glede na stanje lahko sledijo (Milost 2009, 163). Osnova za analiziranje so računovodski podatki, ki nam sami po sebi ne povedo veliko, zato jih je treba primerjati z nekim drugim podatkom, ki za potrebe analize služi kot standard. Pogosto se za analiziranje računovodskih izkazov uporabljajo podatki preteklega poslovanja podjetja ali pa podatki o poslovanju podjetij v isti gospodarski panogi.

5.1 Metode računovodskega proučevanja

Za računovodsko analiziranje se uporabljajo različne *metode* (Milost 2009, 163-164):

- *Metodo razčlenjevanja (analiziranja)* uporabljamo, kadar proučujemo sestavljene poslovne procese ali stanja in želimo spoznati njihove sestavne dele. Razčlenjevanje lahko poteka, dokler ne pridemo do sestavnih delov, ki jih ni mogoče več razčleniti. Metoda nas pripelje do spoznanj, ki so prikrita.
- *Metodo primerjanja (komparacije)* uporabljamo, ko proučujemo primerljive, vendar ne nujno istovrstne poslovne procese in stanja ter želimo spoznati odmike ali razmerja med njimi. Podatki, ki jih primerjamo, so lahko tudi raznovrstni, vendar pa morajo biti smiselno povezani.
- *Metodo izločevanja (eliminiranja)* uporabljamo takrat, ko niti navidezno istovrstni podatki zaradi zunanjih vplivov na proučevane poslovne procese ali stanja niso medsebojno primerljivi. Moteče zunanje vplive moramo izločiti.
- *Metodo osamljanja (izoliranja)* uporabljamo, kadar želimo iz množice podatkov upoštevati le tiste, ki so za predvideni namen odločilni. Tako omejujemo področje proučevanja.
- *Metodo strnjevanja (sinteze)* uporabljamo, ko želimo posamezna spoznanja o proučevanih poslovnih procesih in stanjih povezati v celoto. Sinteza posameznih spoznanj, do katerih smo prišli z uporabo drugih metod, nas lahko pripelje do splošne sodbe in predlogov za izboljšave.

Opisane metode se včasih lahko uporabljajo tudi v drugačnem zaporedju, vendar si morajo slediti v nekem logičnem vrstnem redu.

Za analiziranje računovodskih izkazov se uporabljajo naslednje metode:

- vodoravna analiza, kjer se ugotavlja gibanje vrednosti (povečanje, zmanjšanje),
- navpična analiza, posamezne postavke v računovodskih izkazih se prikazujejo kot relativni deleži v primerjavi s celoto,
- analiza s kazalniki, ki pomenijo razmerja, izračunana iz dveh številčno izraženih pojavov.

5.2 Analiza s kazalniki

Kazalniki sodijo med pogoste pripomočke pri analiziranju računovodskih izkazov.

Analiza s pomočjo kazalnikov omogoča jasnost in razumljivost informacij o poslovanju ter primerljivost s preteklimi rezultati ali konkurenčnimi podjetji v isti panogi oziroma s panogo samo, v kateri podjetje deluje. Posamezen kazalnik dobi izrazno moč šele, ko ga primerjamo z vrednostjo kazalnikov v preteklih obdobjih ali pri konkurenčnih podjetjih. Analiza s kazalniki omogoča tudi oblikovanje mnenja o preteklem poslovanju in napoved prihodnje uspešnosti podjetja.

Kazalnik je relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti. Glede na naravo primerjanih velikosti razlikujemo (Milost 2009, 164-165):

- *indeks*, ki izraža razmerje med istovrstnima velikostma (časovni indeks, stvarni indeks);
- *koeficient*, ki izraža razmerje med raznovrstnima velikostma oz. podatkom, ki zrcalita med seboj primerljive procese ali stanja;
- stopnja udeležnosti izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del, druga pa na celoto istega pojava.

Kazalniki, ki kažejo na boniteto poslovanja podjetja, se po SRS delijo na:

- kazalnike stanja financiranja,
- kazalnike stanja vlaganja,
- kazalnike vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalnike gospodarnosti in dobičkonosnosti,
- kazalnike obračanja.

5.2.1 Temeljni kazalniki stanja financiranja

Kazalniki stanja financiranja opredeljujejo razmerja med obveznostmi do virov sredstev, zato z njo ugotavljamo strukturo financiranja sredstev, hkrati pa nam izražajo stopnjo finančne neodvisnosti podjetja (Zadravec 2003, 151). Kazalniki stanja financiranja so pomembni za posojilodajalce podjetja, saj kažejo tveganost glede vračil glavnice in obresti.

Delež kapitala v financiranju

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Ta kazalnik pove, kolikšen je delež kapitala med celotnimi viri sredstev. Kot kapital je treba upoštevati stanje vseh postavk kapitala v danem trenutku. Vrednost kazalnika 1 ali 100 odstotkov bi pomenila, da podjetje nima dolgov in se financira iz lastnih virov, to je kapitala.

Delež dolgov v financiranju

$$\text{Delež dolgov v financiranju} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Kazalnik delež dolgov v financiranju kaže, kolikšen del sredstev je financiran z dolgovi oziroma s tujimi viri. Pove nam, kolikšna je odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Za posojilodajalce je pomembno, da je vrednost tega kazalnika čim manjša. V interesu delničarjev pa je, da je delež dolgov najugodnejši in jim bo tako omogočil čim večji dobiček na enoto kapitala.

Kazalnik finančnega vzvoda

$$\text{Kazalnik finančnega vzvoda} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}}$$

Kazalnik finančnega vzvoda pove razmerje med dolgovi in kapitalom. Kazalnik prikazuje, koliko evrov dolgov odpade na evro kapitala. Če je večji delež dolgov med viri financiranja, je tudi kazalnik večji.

5.2.2 Temeljni kazalniki stanja investiranja

S kazalniki stanja investiranja analiziramo strukturo sredstev v podjetju - aktivno stran bilance stanja. Ta skupina kazalnikov je pomembna predvsem za vodstvo podjetja, ki odloča o investicijah. Kazalniki stanja investiranja so močno odvisni od dejavnosti podjetja. Kazalniki te skupine so delež stalnih sredstev, delež gibljivih sredstev in odpisanost osnovnih sredstev (Hočevar, Igljčar in Zaman 2001, 412-414).

Delež stalnih sredstev

$$\text{Delež stalnih sredstev} = \frac{\text{stalna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Delež stalnih sredstev pove, kolikšen delež imajo stalna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Vrednost tega kazalnika je v veliki meri odvisna od panoge, v kateri se podjetje nahaja. Delež tega kazalnika je praviloma večji v tehnološko intenzivnih panogah (metalurgija) kot pa pri delovno intenzivnih panogah (storitve). Šele podrobnejša analiza lahko pojasni, ali je vrednost tega kazalnika ugodna. Zmanjšanje deleža stalnih sredstev lahko pomeni, da so se povečala gibljiva sredstva, kar bi lahko imelo pozitivne posledice na obračanje sredstev. Po drugi strani pa lahko zmanjšanje tega kazalnika pomeni, da se v podjetju dogaja dezinvestiranje oziroma neobnavljanje osnovnih sredstev.

Delež gibljivih sredstev

$$\text{Delež gibljivih sredstev} = \frac{\text{gibljiva sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Obravnavani kazalnik pove delež gibljivih sredstev v vseh sredstvih podjetja. Na njegovo vrednost vpliva specifičnost panoge. Povečana vrednost kazalnika lahko pomeni izboljšanje poslovanja, in sicer takrat, ko so se gibljiva sredstva (predvsem zaloge in terjatve iz poslovanja) povečala predvsem zaradi povečane poslovne dejavnosti.

Odpisanost osnovnih sredstev

$$\text{Odpisanost osnovnih sredstev} = \frac{\text{popravek vrednosti osnovnih sredstev}}{\text{nabavna vrednost osnovnih sredstev}}$$

Kazalnik odpisanosti osnovnih sredstev pove, v kolikšnem odstotku so osnovna sredstva odpisana. Večja vrednost kazalnika kaže na večjo odpisanost oziroma zastarelost osnovnih sredstev. Za podrobnejšo analizo odpisanosti osnovnih sredstev bi bilo treba ta kazalnik izračunati za vsako vrsto osnovnih sredstev.

5.2.3 Temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja (ali kazalniki likvidnosti)

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja so v literaturi poimenovani tudi kot *kazalniki likvidnosti ali kazalniki plačilne sposobnosti*. Pri teh kazalnikih primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Kazalniki plačilne sposobnosti so zanimivi za posojilodajalce in dobavitelje. Manjša je vrednost teh kazalnikov, večje je tveganje, da bo podjetja poravnalo dolg. Plačilna sposobnost je dinamično opredeljena kategorija, kazalniki pa se računajo na podlagi statičnih podatkov (na določen trenutek), zato je smiselno analiziranje plačilne sposobnosti podjetja dopolniti s podatki iz izkazov denarnih in finančnih tokov. Osnovne oblike te vrste kazalnikov so trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev, kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti ali kratkoročni koeficient, pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti ali pospešeni koeficient (Hočevar, Igličar in Zaman 2001, 415-418).

Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev

$$\text{Trajno in dolg. financiranje stalnih sredstev} = \frac{\text{Kapital+dolg. dolgovi+dolg. rezervacije}}{\text{stalna sredstva}}$$

Kazalnik dolgoročnega financiranja stalnih sredstev prikazuje razmerje med trajnimi in dolgoročnimi viri sredstev ter stalnimi sredstvi. Podjetje mora praviloma financirati vsa stalna sredstva s kapitalom in dolgoročnimi viri, kar pomeni, da bi morala biti vrednost tega kazalnika večja od 1. Tudi stalen obseg gibljivih sredstev (predvsem zalog) naj bi se financiral z dolgoročnimi viri (Biloslavo 1999, 118).

Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)

$$\text{Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti} = \frac{\text{gibljliva sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Kazalnik kratkoročnega pokritja kratkoročnih obveznosti prikazuje razmerje med gibljlivimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Težko je govoriti o pravi velikosti tega kazalnika, saj je njegova velikost odvisna tudi od panoge, v katero sodi podjetje (v nekaterih panogah je potrebno imeti več zalog in terjatev). Posojilodajalci najpogosteje pričakujejo, da bo vrednost kazalnika večja od 2. V kolikor kratkoročne terjatve ne zapadejo v enakih rokih kot kratkoročni dolgovi, lahko kljub ugodnemu kazalniku nastopi težava. Pri uporabi tega kazalnika je treba tudi upoštevati, da celotna gibljliva sredstva, ki so v števcu, niso enako likvidna (denarna sredstva, zaloge).

Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)

$$\text{Pospešeni koeficient kratkoročnih obveznosti} = \frac{\text{denar+krat. terjatve+krat. finančne naložbe}}{\text{kratkoročni dolgovi}}$$

Ta koeficient prav tako kaže razmerje med gibljlivimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da so iz gibljlivih sredstev izločene zaloge in aktivne časovne razmejitve. V števcu so tako kategorije, ki so denarna sredstva ali gibljliva sredstva blizu denarja. Njegova vrednost je ugodna, če je večja od 1 in če se spreminja glede na panogo.

5.2.4 Kazalniki obračanja

Pri teh kazalnikih nas zanima hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Pri računanju koeficientov obračanja je treba paziti, da je vedno upoštevano le povprečno stanje sredstev. Hitrejše je obračanje sredstev, manj ima podjetje vezanih sredstev. Kazalniki obračanja kažejo na sposobnost posloводства, da učinkovito posluje s sredstvi. Poleg koeficienta obračanja je možno izračunati tudi povprečno dobo vezave posamezne oblike sredstev. Z vidika analiziranja sta najpomembnejša naslednja kazalnika (Hočevar, Igličar in Zaman 2001, 421-420).

$$\text{Koeficient obračanja terjatev do kupcev} = \frac{\text{prihodki od prodaje}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}}$$

Obravnavani koeficient kaže število obratov terjatev do kupcev v denarna sredstva v enem letu. S tem kazalnikom je mogoče analizirati plačilno sposobnost kupcev pa tudi sposobnost posloводства pri izterjavi terjatev.

Povprečna doba vezave terjatev do kupcev

$$\text{Povprečna doba vezave terjatev do kupcev} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja terjatev do kupcev}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja, dobimo povprečno dobo vezave terjatev do kupcev oziroma povprečni plačilni rok.

Koeficient obračanja zalog proizvodov

$$\text{Koeficient obračanja zalog proizvodov} = \frac{\text{stroški prodanih proizvodov}}{\text{povprečno stanje zalog proizvodov}}$$

Koeficient obračanja zalog proizvodov kaže število obratov zalog proizvodov v prodajo v letu dni. Visok koeficient kaže na dobro poslovanje z zalogami in hitro prodajo zalog, kar vpliva tudi na denarna sredstva.

Povprečna doba vezave proizvodov v zalogah se izračuna podobno kot v zgornjem primeru: število dni v enem letu (365) se deli z dobljenim koeficientom:

Povprečna doba vezave zalog

$$\text{Povprečna doba vezave zalog} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja zalog}}$$

5.2.5 Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti

Dajo nam odgovor na to, ali je podjetje poslovalo uspešno ali ustvarja pričakovani dobiček. Kažejo na učinkovitost poslovanja podjetja. Z njimi presojava kakovost poslovanja. Gospodarno delovati pomeni najceneje, koristi pa morajo biti večje od stroškov. Večji kot so prihodki v primerjavi z odhodki, tem bolj gospodarno deluje poslovni sistem. Kazalnike je smiselno členiti po delih. Tako pridemo do kazalnikov, ki nam pokažejo uspešnost po posameznih področjih ali območjih delovanja podjetja. Osnovne oblike te vrste kazalnikov so gospodarnost poslovanja, celotna gospodarnost in dobičkonosnost prihodkov (Hočevar, Igličar in Zaman 2001, 421-422).

Prva dva kazalnika sta koeficienta, tretji obravnavani kazalnik v tej skupini pa je stopnja udeležbe.

Gospodarnost poslovanja

$$\text{Gospodarnost poslovanja} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

Gospodarnost poslovanja kaže na učinkovitost poslovanja podjetja iz dejavnosti podjetja, saj so iz koeficienta izločeni finančni prihodki, finančni odhodki in izredni prihodki ter izredni odhodki.

Celotna gospodarnost

$$\text{Celotna gospodarnost} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$$

Pri koeficientu celotne gospodarnosti se primerjajo vsi prihodki z odhodki. V obeh zgornjih primerih pomeni pozitiven kazalnik poslovanje z dobičkom, kazalnik z negativnim predznakom poslovanje z izgubo. Ob primerjavi kazalnika celotne gospodarnosti s kazalnikom gospodarnosti poslovanja lahko ugotovimo vpliv neposlovnih dejavnikov (financiranja) na gospodarnost podjetja.

S kazalniki dobičkonosnosti opazujemo dobičkonosnost oziroma rentabilnost sredstev ali kapitala. Običajno so najpomembnejši za lastnike in morebitne delničarje. Izkazujejo donosnost prihodkov, sredstev in kapitala.

Dobičkonosnost prihodkov

$$\text{Dobičkonosnost prihodkov} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$$

Kazalnik dobičkonosnosti prihodkov prikazuje delež oziroma odstotek čistega dobička v prihodkih. Pogosto se uporablja v računovodskih analizah.

Dobičkonosnost sredstev

$$\text{Dobičkonosnost sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček} + \text{finančni odhodki}}{\text{povprečno stanje sredstev}}$$

Pri obravnavanem kazalniku sta v števcu dinamično opredeljeni kategoriji, izmerjeni za leto dni, v imenovalcu pa povprečna statično opredeljena kategorija. Kazalnik dobičkonosnosti sredstev pove, koliko enot dobička je prinesla ena enota sredstev, ne glede na to, s kakšnimi stroški so bila ta sredstva pridobljena (zato so v števcu prišteti finančni odhodki). Večja vrednost kazalnika kaže na uspešnejše poslovanje podjetja.

Dobičkonosnost kapitala

$$\text{Dobičkonosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}}$$

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala pove, koliko enot dobička je ustvarila ena enota kapitala. Kazalnik je zanimiv za lastnike podjetja, ki lahko vrednost izračunanega kazalnika primerjajo z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki ter tako ugotovijo, ali je njihova naložba uspešna.

6 PREDSTAVITEV PODJETJA IN NJEGOVI RAČUNOVODSKI IZKAZI

Obravnavano podjetje je družba z omejeno odgovornostjo, ki je bila ustanovljena leta 1989 na podlagi družbene pogodbe družinskih članov. Direktor podjetja zastopa družbo brez omejitev. Osnovni kapital družbe znaša 25.000 EUR. Podjetje ni bilo zavezano k reviziji.

Prisegajo na unikatne izdelke, v katerih se zrcali inovativnost in kakovost izdelkov, s katerimi se želijo predstaviti najzahtevnejšim kupcem. Glavno vodilo podjetja je, da mora biti izdelek povezan s tradicijo, v videzu tega stoletja. Zavzemajo se za ponovno uveljavitev marmorja in domačih vrst kamna – predvsem apnencev, ki so v Sloveniji najbolj prisotni. Za izdelovanje svojih izdelkov veliko uporabljajo tudi kraški kamen – predvsem za masivne detajle na fasadah hiš, razvili so svojo paletu izdelkov za ureditev vrtov in parkov.

Podjetje je prejelo številne nagrade in priznanja za kakovostno delovanje, med njimi je SQ, slovenska kakovost iz leta 1998.

Dejavnost, s katero se podjetje ukvarja, je kamnoseštvo. Najpomembnejši izdelki družbe se razvrščajo v tri skupine: izdelki za gradbeništvo, izdelki za notranji in zunanji interier ter nagrobniki. Nagrobniki so bili od začetka poslovanja do konca devetdesetih let vodilni izdelek. Zaradi sprememb na trgu (cenejši uvoženi polizdelki za nagrobnike, večanje deleža žarnih pokopov in racionalnejša izraba prostora) se podjetje poskuša uveljaviti z lastnim razvojem izdelkov za notranji in zunanji interier ter z gradbeno dejavnostjo. Poudarek je na inovativnosti, na funkcionalnem nivoju in designu, ki naj bi postali zaščitni znak podjetja.

Zaposleni: V podjetju je bilo na zadnji dan leta 2011 zaposlenih 11 delavcev. Zaposleni so motivirani za delo, saj imajo možnost kreativnega ustvarjanja, uveljavljanja lastnih idej in designa.

Urejenost podjetja: Posamezne poslovne funkcije so organizirane in vodene ločeno (trženje, prodaja, proizvodnja ter računovodstvo in finance).

Okolje podjetja: Kupci podjetja so predvsem manjša gradbena podjetja, samostojni podjetniki in posamezniki, ki gradijo in opremljajo individualno stanovanjske hiše, širšega primorskega področja in Ljubljane z okolico. Tehnološka oprema, s katero družba razpolaga, je namenjena manjšim serijam in posamični proizvodnji, zaradi tega družba do sedaj ni imela strateških poslovnih parterjev. Strošek dela in veliko porabljenega časa v lastni ceni na proizvodno enoto predstavlja glavnino te cene, kar je danes na trgu neugodno.

Smotri in cilji podjetja:

- ustrezna rast in širitev poslovanja,
- prepoznavnost kamnoseških izdelkov (design, funkcionalnost, tradicionalnost),
- zadovoljstvo kupcev,
- tehnološka posodobitev proizvodnje,
- pozitiven odnos do izobraževanja in kreativnosti zaposlenih,
- razvoj novih lastnih proizvodov s tradicionalnostjo,
- zadovoljstvo zaposlenih v smislu doseganja identifikacije s podjetjem,
- ugoden finančni rezultat podjetja.

7 ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PROUČEVANEGA PODJETJA

7.1 Analiza bilance stanja podjetja

Analiziranje bilance stanja nam omogoča presojo obsega, sestave, dinamike in sorazmernosti med sredstvi in njihovimi viri na dan sestave bilance. V preglednici 1 je podana bilanca stanja podjetja za leta od 2008 do 2011.

Preglednica 1: Bilanca stanja podjetja na dan 31. 12. za leta 2008-11

Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.	Podatki so v EUR			
	2011	2010	2009	2008
SREDSTVA	952.303	999.682	1.012.408	537.073
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	514.159	554.869	567.704	150.134
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	39.184	41.412	135.032	104.245
I. Neopredmetena sredstva	39.184	41.412	135.032	104.245
II. Opredmetena osnovna sredstva	474.975	513.457	432.672	45.889
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	435.691	439.965	436.606	379.646
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0	0
II. Zaloge	246.039	232.544	215.587	241.783
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	0	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	182.171	191.296	132.284	129.587
V. Denarna sredstva	7.481	16.125	88.735	8.276
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.453	4.848	8.098	7.293
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	952.303	999.682	1.012.408	537.073
A. KAPITAL	289.388	281.250	276.148	266.432
I. Vpoklicani kapital	25.038	25.038	25.038	25.038
I. Osnovni kapital	25.038	25.038	25.038	25.038
II. Kapitalske rezerve	26.499	26.499	26.499	26.499
III. Rezerve iz dobička	27.279	27.279	27.279	27.279
IV. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček/izguba)	202.434	197.331	187.617	172.316
V. Čisti poslovni izid poslovnega leta (čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta)	8.138	5.103	9.715	15.301
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	163.301	177.255	191.210	0
I. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	163.301	177.255	191.210	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	110.555	154.778	199.000	0
I. Dolgoročne finančne obveznosti	110.555	154.778	199.000	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	389.059	386.399	346.050	270.641
I. Kratkoročne finančne obveznosti	235.500	240.000	240.000	35.000
II. Kratkoročne poslovne obveznosti	153.559	146.399	106.050	235.641
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0	0	0

Vir: Podjetje A 2008-2012.

7.1.1 Analiza sredstev

Analiza stalnih sredstev

Obseg in strukturo sredstev analiziramo s pomočjo tabele 2.

Preglednica 2: Obseg in struktura sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
1. Stalna sredstva	514.159	53,99	554.869	55,50	567.704	56,07	150.134	27,95	342,47
2. Gibljava sredstva	438.144	46,01	444.813	44,50	444.704	43,93	386.939	72,05	113,23
SKUPAJ	952.303	100,00	999.682	100,00	1.012.408	100,00	537.073	100,00	177,31

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Iz preglednice 2 je razvidno, da se je bilančna vsota povečala s 537.073 € konec leta 2008 na 952.303 € konec 2011, kar znaša 77,31 %. Povečanje gre na račun povečanja naložb v stalna sredstva za 242,47 %, kar je res veliko. Za malenkost, za 14,76 %, so se povečala tudi gibljiva sredstva, vendar to nima pomembnejšega vpliva. Aktivne časovne razmejitve so se sicer znižale, vendar je to v skupnem znesku zanemarljivo.

Večja strukturna sprememba se je dogodila v letu 2009, ko so se stalna sredstva povečala s 150.134 € na 567.704 €, kar predstavlja 378,13 % porast. V letu 2010 stalna sredstva ostajajo približno v isti vrednosti, v letu 2011 pa se znižajo za vrednost amortizacije. V letu 2009 je tako prišlo do spremembe v sami strukturi sredstev, v letu 2008 je bilo gibljivih sredstev 70,69 %, medtem ko je bilo stalnih sredstev v letu 2009 56,07 %. Večinski delež gibljivih sredstev je prešel v večinski delež osnovnih sredstev.

Taka struktura sredstev je razumljiva za gospodarsko panogo in samo podjetje – obdelava naravnega kamna – kamnoseštvo.

Obseg in struktura stalnih sredstev sta prikazana v preglednici 3.

Preglednica 3: Obseg in struktura stalnih sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 08/11
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
1. Neopredmetena dolgoročna sredstva	39.184	7,62	41.412	7,46	135.032	23,79	104.245	69,43	37,59
2. Opredmetena osnovna sredstva	474.975	92,38	513.457	92,54	432.672	76,21	45.889	30,57	1.035,05
3. Dolgoročne finančne naložbe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
SKUPAJ	514.159	100,00	554.869	100,00	567.704	100,00	150.134	100,00	342,47

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Razberemo lahko, da se je vsota dolgoročnih sredstev družbe od leta 2008 dvignila s 150.134 € na 514.159 € v letu 2011, tj. za kar 242,47 %. Vzrok je povečanje opredmetenih

osnovnih sredstev s 45.889 € iz leta 2008 na 474.975 € v letu 2011. To povečanje je kar 935,05 %. Vidimo lahko, da je bil skok res izrazit med letoma 2008 in 2009, iz česar lahko predpostavljamo, da so bile v letu 2009 opravljene večje investicije v opredmetena osnovna sredstva. Opravka imamo z znižanjem neopredmetenih dolgoročnih sredstev za 62,41 %.

V letih 2010 in 2011 je bila sestava sredstev skoraj nespremenjena (večji delež predstavljajo opredmetena osnovna sredstva), medtem ko je bila ta v letu 2008 povsem drugačna (večji delež so bila neopredmetena dolgoročna sredstva).

Analiza gibljivih sredstev

Obseg in struktura gibljivih sredstev sta prikazani v preglednici 4.

Preglednica 4: Obseg in struktura gibljivih sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
1. Zaloge	246.039	56,47	232.544	52,86	215.587	49,38	241.783	63,69	101,76
2. Poslovne terjatve	182.171	41,81	191.296	43,48	132.284	30,30	129.587	34,13	140,58
3. Kratkoročne finančne naložbe	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
4. Denarna sredstva	7.481	1,72	16.125	3,67	88.735	20,32	8.276	2,18	90,39
SKUPAJ	435.691	100,00	439.965	100,00	436.606	100,00	379.646	100,00	114,76

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Celoten delež gibljivih sredstev se je povečal za 32,73 %, predvsem na račun povečanja poslovnih terjatev. Zaloge ostajajo na isti ravni, medtem ko so se denarna sredstva za malenkost znižala.

V vseh letih so v strukturi gibljivih sredstev prevladovale zaloge, kljub temu da so zneskovno ostajale v isti višini. Obratno pa velja za poslovne terjatve, ki počasi in vztrajno rasejo. Zaloge so med gibljivimi sredstvi najmanj likvidne, zato je njihovo zniževanje smiselno. Glede samega porasta poslovnih terjatev še ni problematično, bi bilo pa smiselno nekaj ukreniti gleda tega (učinkovitejša izterjava, ureditev pogodbenih razmerij s strankami). Družba nima kratkoročnih finančnih naložb.

7.1.2 Analiza obveznosti do virov sredstev

Z analizo obveznosti do virov sredstev hočemo ugotoviti, od kod so viri financiranja, ali drugače, kako se podjetje financira.

Preglednica 5: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
1. Kapital	289.388	30,39	281.280	28,14	276.148	27,28	266.432	49,61	108,62
2. Dolgoročne rezervacije	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
3. Dolgoročne obveznosti	110.555	11,61	154.778	15,48	199.000	19,66	0	0,00	0,00
4. Kratkoročne obveznosti	389.059	40,85	386.399	38,65	346.050	34,18	270.641	50,39	143,75
5. Pasivne časovne razmejitev	163.301	17,15	177.255	17,73	191.210	18,89	0	0,00	0,00
SKUPAJ	952.303	100,00	999.712	100,00	1.012.408	100,00	537.073	100,00	177,31
Lastni viri	289.388	30,39	281.280	28,14	276.148	27,28	266.432	49,61	108,62
Dolgovi	662.915	69,61	718.432	71,86	736.260	72,72	270.641	50,39	244,94

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Iz preglednice 5 je mogoče razbrati, da so v proučevani družbi dolgovi prevladujoča oblika obveznosti do virov sredstev. Gledano od leta 2008 do 2011 so se obveznosti povečale za 77,31 %. To povečanje je predvsem rezultat povečanja dolgov za 144,94 %. Dolgovi so se v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 precej dvignili in ostali na približno enaki ravni tudi v letu 2010, v letu 2011 pa so se znižali (odplačevanje). V sami strukturi obveznosti do virov sredstev tako znašajo 69,61 %. Dolgovi so se povečali predvsem iz naslova kratkoročnih obveznosti. V letu 2009 se na novo pojavijo še dolgoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitev. Z vidika analize poslovanja so ti podatki dokaj neugodni.

Analiza kapitala

V preglednici 6 je prikazana razčlenitev kapitala kot najpomembnejše kategorije v bilanci stanja podjetja.

Preglednica 6: Obseg in struktura kapitala v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
1. Osnovni kapital	25.038	9,83	25.038	10,03	25.038	10,44	25.038	11,15	100,00
2. Rezerve iz dobička	27.279	10,71	27.279	10,93	27.279	11,37	27.278	12,14	100,00
a. zakonske rezerve	2.504	0,98	2.504	1,00	2.504	1,04	2.504	1,11	100,00
b. druge rezerve iz dobička	24.755	9,72	24.755	9,92	24.755	10,32	24.754	11,02	100,00
5. Nerazdeljeni čisti dobiček	202.434	79,47	197.331	79,05	187.617	78,20	172.316	76,72	117,48
SKUPAJ	254.731	100,00	249.628	100,00	239.914	100,00	224.612	100,00	113,41

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Iz preglednice lahko razberemo, da se stanje posameznih postavk kapitala med leti ni spremenilo, razen postavke nerazdeljeni dobiček, ki se je povečevala za vrednosti preteklega leta. Za obdobje 2008-11 se je nerazdeljeni dobiček tako povečal za 17,48 %. V skladu s SRS

predstavljajo zakonske rezerve natančno 10 % osnovnega kapitala. Družba nima oblikovanih rezerv za lastne deleže.

Analiza finančnih in poslovnih obveznosti

Družba ima vir financiranja, ki ni lasten in ga je treba vrniti njegovim lastnikom. Obseg in struktura obveznosti podjetja sta prikazani v preglednici 7.

Preglednica 7: Obseg in struktura finančnih in poslovnih obveznosti v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Znesek	v %	Znesek	v %	Znesek	v %	Znesek	v %	
1. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti	110.555	22,13	154.778	28,60	199.000	36,51	0	0,00	0,00
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	235.500	47,14	240.000	44,35	240.000	44,03	35.000	12,93	672,86
3. Kratkoročne poslovne obveznosti	153.559	30,74	146.399	27,05	106.050	19,46	235.641	87,07	65,17
SKUPAJ	499.614	100,00	541.177	100,00	545.050	100,00	270.641	100,00	184,60

Vir: Podjetje A 2008-2012.

V sami strukturi obveznosti predstavljajo v letu 2008 kratkoročne poslovne obveznosti glavnino obveznosti (87,07 %), preostalo so kratkoročne finančne obveznosti do bank (12,93 %), dolgoročnih finančnih in poslovnih obveznosti družba nima. Letu 2009 ima družba tudi dolgoročne finančne in poslovne obveznosti (36,51 %), kratkoročne obveznosti do bank (44,03 %) in kratkoročne poslovne obveznosti (19,46 %). V tem letu je prišlo do spremembe strukture obveznosti. Podobna struktura obveznosti se nadaljuje v letu 2010 in 2011, del dolgoročnih finančnih in poslovnih obveznosti preide v kratkoročne obveznosti. Družba nima obveznosti z dospelostjo nad pet let.

7.2 Analiza izkaza poslovnega izida

Z analizo izkaza poslovnega izida želimo preučiti uspešnost poslovanja podjetja. Izkaz poslovnega izida proučevanega podjetja za leta od 2008 do 2011 je prikazan v preglednici 8.

Preglednica 8: Izkaz poslovnega izida za leta 2008-11

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 31.12.	Podatki so v EUR			
	2011	2010	2009	2008
leto				
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	492.154	402.681	440.216	551.991
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	11.957	13.503	-9.912	-4.553
3. USREDS TVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	30.669	33.293	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	14.030	18.347	25.255	0
5. Stroški blaga, materiala in storitev	258.299	228.812	251.563	344.218
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	157.679	123.605	144.515	200.304
b) Stroški storitev	100.620	105.207	107.048	143.914
6. Stroški dela	187.166	194.080	172.400	161.721
a) Stroški plač	138.275	141.507	117.239	116.542
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	12.238	12.522	11.288	10.306
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	10.025	10.263	9.240	8.457
č) Drugi stroški dela	26.628	29.788	34.633	26.416
7. Odpisi vrednosti	43.475	50.182	41.584	21.910
a) Amortizacija	43.475	45.710	37.168	17.044
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in predmetenih osnovnih sredstvih	0	0	0	450
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	4.472	4.416	4.416
8. Drugi poslovni odhodki	1.375	2.372	2.444	2.204
9. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	98	822	530	2.798
10. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0	0	0
11. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	18.660	21.371	13.082	1.449
12. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	184	30	7	75
13. DRUGI PRIHODKI	1.081	37.598	2.603	633
14. DRUGI ODHODKI	2.023	1.670	1.190	0
15. DAVEK IZ DOBIČKA	0	0	0	3.991
16. ODLOŽENI DAVKI	0	0	0	0
17. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (ČISTI DOBIČEK/IZGUBA)	8.138	5.103	9.715	15.301
18. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBD.	11,49	12,27	11,88	10,81
19. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	202.434	197.331	187.617	172.316
20. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	210.572	202.434	197.332	187.617

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Obseg poslovanja se je med letoma 2008 in 2011 malenkostno znižal, padec poslovnih prihodkov znaša 5,35 % in temu sledi sorazmerno znižanje poslovnih odhodkov za 5,73 %.

Prihodki, odhodki in poslovni izid podjetja so prikazani v preglednici 9.

Preglednica 9: Prihodki, odhodki in poslovni izid, njihova struktura ter indeks v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
Poslovni prihodki	518.141	99,77	465.200	92,37	488.852	99,36	547.438	99,38	94,65
Finančni prihodki	98	0,02	822	0,16	530	0,11	2.798	0,51	3,50
Drugi prihodki	1.081	0,21	37.598	7,47	2.603	0,53	633	0,11	170,77
PRIHODKI SKUPAJ	519.320	100,00	503.620	100,00	491.985	100,00	550.869	100,00	94,27
Poslovni odhodki	490.315	95,92	475.446	95,37	467.991	97,04	530.053	99,71	92,50
Finančni odhodki	18.844	3,69	21.401	4,29	13.089	2,71	1.524	0,29	1.236,48
Drugi odhodki	2.023	0,40	1.670	0,33	1.190	0,25	0	0,00	0,00
ODHODKI SKUPAJ	511.182	100,00	498.517	100,00	482.270	100,00	531.577	100,00	96,16
Davek od dohodka	0		0		0		3.991		0,00
POSLOVNI IZID	8.138		5.103		9.715		15.301		53,19

Vir: Podjetje A 2008-2012.

7.2.1 Analiza prihodkov

Iz preglednice 9 lahko razberemo, da so se prihodki v letu 2011 znižali glede na leto 2008 za 5,73 %. Vzrok je padec poslovnih prihodkov za 5,35 %. Drugi prihodki so se leta 2010 precej zvišali, v ostalih letih jih skoraj ni, v letu 2010 pa predstavljajo 7,47 % delež v strukturi celotnih prihodkov. Finančnih prihodkov v letu 2011 skoraj ni. V sami strukturi celotnih prihodkov imajo zelo nizek delež in zato kot taki nimajo bistvenega vpliva na uspešnost poslovanja družbe.

7.2.2 Analiza odhodkov

V preglednici 9 lahko vidimo, da so se celotni odhodki znižali za 3,84 %. Finančni odhodki so se v obdobju 2009-2011 zelo povečali in predstavljajo v letu 2011 v strukturi celotnih odhodkov kar 3,69 %. Znesek drugih odhodkov ima minimalen vpliv na celotne stroške, saj predstavljajo ti le 0,40 % v strukturi celotnih odhodkov.

Sam obseg in struktura odhodkov podjetja sta prikazana v preglednici 10.

Preglednica 10: Obseg in struktura odhodkov v letih 2008-11

POSTAVKA	2011		2010		2009		2008		Indeks 11/08
	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	Vrednost	v %	
POSLOVNI ODHODKI	490.315	95,92	475.446	95,37	467.991	97,04	530.053	99,71	92,50
1. Stroški blaga, materiala in storitev	258.299	52,68	228.812	48,13	251.563	53,75	344.218	64,94	75,04
- nabavna vrednost prodanega blaga	157.679	61,05	123.605	54,02	144.515	57,45	200.304	58,19	78,72
- stroški storitev	100.620	38,95	105.207	45,98	107.048	42,55	143.914	41,81	69,92
2. Stroški dela	187.166	38,17	194.080	40,82	172.400	36,84	161.721	30,51	115,73
3. Odpis vrednosti	43.475	8,87	50.182	10,55	41.584	8,89	21.910	4,13	198,43
- amortizacija	43.475	100,00	45.710	91,09	37.168	89,38	17.044	77,79	255,08
- prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0,00	4.472	8,91	4.416	10,62	4.416	20,16	0,00
4. Drugi poslovni odhodki	1.375	0,28	2.372	0,50	2.444	0,52	2.204	0,42	62,39
FINANČNI ODHODKI	18.844	3,69	21.401	4,29	13.089	2,71	1.524	0,29	1236,48
- finančni odhodki iz finančnih obveznosti	18.660	99,02	21.371	99,86	13.082	99,95	1.449	95,08	1287,78
- finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	184	0,98	30	0,14	7	0,05	75	4,92	245,33
DRUGI ODHODKI	2.023	0,40	1.670	0,33	1.190	0,25	0	0,00	0,00
CELOTNI ODHODKI	511.182	100,00	498.517	100,00	482.270	100,00	531.577	100,00	96,16

Vir: Podjetje A 2008-2012.

V preglednici 10 vidimo, da so se celotni odhodki znižali za 3,84 %. Od tega so se najbolj znižali poslovni odhodki, in sicer za 7,5 %, iz naslova stroški blaga in materiala za 24,96 %. Med njimi so se znižali tako stroški storitev, za 30,08 %, kot nabavna vrednost prodanega blaga, za 21,28 %. Porasli so stroški dela (za 15,73 %), ki v celotnih odhodkih tako predstavljajo 36,61 %, kot stroški amortizacije (za 155,08 %), ki predstavljajo 8,50 % v strukturi celotnih odhodkov za leto 2011. V letu 2008 je bilo povprečno število zaposlenih 10,81, leta 2011 pa 11,49. Izrazito so se povečali v sestavi celotnih odhodkov finančni odhodki iz finančnih obveznosti z 0,29 % v letu 2008 na 3,69 % v letu 2011. Drugi odhodki pa v strukturi celotnih odhodkov predstavljajo nizek delež in kot taki nimajo pomembnega vpliva na celotne stroške.

8 ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA S KAZALNIKI

8.1 Kazalniki stanja financiranja

Z analizo financiranja proučujemo razmerja med obveznostmi do virov sredstev, zato z njo ugotavljamo, kako družba financira svoja sredstva, kaže pa nam tudi mero finančne neodvisnosti družbe.

Nekateri kazalniki stanja financiranja podjetja so podani v preglednici 11.

Preglednica 11: Najpomembnejši kazalniki stanja financiranja za leta 2008-11

	2011	2010	2009	2008
1. Kapital	254.711	249.628	239.914	224.613
2. Dolgovi	499.614	541.177	545.050	270.641
3. Obveznosti do virov sredstev	952.303	999.712	1.012.408	537.073
Delež kapitala v financiranju (1/3)	0,27	0,25	0,24	0,42
Delež dolgov v financiranju (2/3)	0,52	0,54	0,54	0,50
Kazalnik finančnega vzvoda (2/1)	1,96	2,17	2,27	1,20

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Delež kapitala v financiranju je v letu 2008 znašal 0,42, v letu 2011 pa 0,27, kar predstavlja zmanjšanje deleža kapitala v financiranju za 36,04 %. Medtem se je delež dolgov v financiranju povečal za 4,11 %. To pomeni, da se je povečala odvisnost družbe od zunanjih virov financiranja. Tudi kazalnik finančnega vzvoda je med letoma 2008 in 2011 porastel z 1,20 na 1,96, kar predstavlja 62,78 % povečanje. Vse to pomeni, da je družba povečala financiranje svojih naložb z uporabo tujih virov financiranja. Cenejši vir financiranja je dolg pri bankah, medtem ko je financiranje s kapitalom dražji vir, zagotavlja pa večjo varnost naložb upnikov. Menimo, da je v podjetju dosežena zgornja meja zadolževanja in novo povečanje naložb z uporabo tujih virov financiranja ne bi bilo pametno, ker bi potem bila ogrožena finančna neodvisnost družbe. Že tako družba ne pokriva niti opredmetenih osnovnih sredstev s kapitalom, kaj šele stalna sredstva.

8.2. Kazalniki stanja investiranja

Osnovna sredstva, zaloge in sredstva ter njihova razmerja smo analizirali v preglednici 12.

Preglednica 12: Osnovna sredstva, zaloge in sredstva v letih 2008-11

	2011	2010	2009	2008	Indeks 11/08
1. Osnovna sredstva	514.159	554.869	567.704	150.134	342,47
2. Zaloge	246.039	232.544	215.587	241.783	101,76
3. Sredstva	952.303	999.682	1.012.408	537.073	177,31
Stopnja osnovnosti investiranja (1/3)	0,54	0,56	0,56	0,28	193,14
Stopnja zalog v sredstvih (2/3)	0,26	0,23	0,21	0,45	51,67

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Stopnja osnovnosti investiranja (razmerje med osnovnimi sredstvi in vsemi sredstvi) za leto 2008 znaša 0,28, v letu 2011 pa 0,54. Iz tega lahko razberemo, da se je delež osnovnih sredstev v celotnih sredstvih podvojil. Stopnja zalog v celotnih sredstvih pa je z 0,45 v letu 2008 padla na 0,26 v letu 2011. Torej se je delež zalog v vseh sredstvih zmanjšal na polovico, čeprav njihov znesek ostaja približno enak. Vrednost vseh sredstev se je v obdobju od 2008 do 2011 povečala za 77,31 %, kar predstavlja približno znesek povečanja osnovnih sredstev.

8.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja so izračunani v preglednici 13.

Preglednica 13: Izračun kazalnika vodoravnega finančnega ustroja za obdobje 2008-11

	2011	2010	2009	2008	Indeks 11/08
1. Kapital	254.731	249.628	239.914	224.613	113,41
2. Osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)	514.159	554.869	567.704	150.134	342,47
Koeficient kapitalske pokritosti sredstev	0,50	0,45	0,42	1,50	33,12

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Vrednost izračunanega kazalnika je v letu 2008 večja od 1, kar pomeni, da je podjetje takrat financiralo osnovna sredstva z lastnim virom. V letih 2009-2011 pa je kazalnik padel pod 1 in v letu 2011 znašal 0,50. To pa pomeni padec za 66,88 % ter dejstvo, da podjetje ne financira več polovice osnovnih sredstev z lastnim virom. Glede na vrednost osnovnih sredstev, porast vrednosti osnovnih sredstev ali investiranje v letu 2009 lahko razberemo, da ima podjetje nova osnovna sredstva, ki imajo veliko neodpisano vrednost in so financirana iz zunanjih virov.

V preglednici 14 so izračunani koeficienti likvidnosti obravnavanega podjetja.

Preglednica 14: Izračun nekaterih koeficientov likvidnosti za obdobje 2008-11

	2011	2010	2009	2008	Indeks 11/08
1 Denarna sredstva	7.481	16.125	88.735	8.276	90,39
2 Kratkoročne terjatve	182.171	191.296	132.284	129.587	140,58
3 Kratkoročna sredstva	435.691	439.965	436.606	379.646	114,76
4 Kratkoročne obveznosti	389.059	386.399	346.050	270.641	143,75
Hitri koeficient (1/4)	0,02	0,04	0,26	0,03	62,88
Pospešeni koeficient (1+2/4)	0,49	0,54	0,64	0,51	95,69
Kratkoročni koeficient (3/4)	1,12	1,14	1,26	1,40	79,83

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Podjetje je proizvodno, zato je vrednost kratkoročnih sredstev precejšnja. Kolikšna je resnična plačilna sposobnost, težko ocenimo. Mnenja smo, da je glede na vrednost denarnih sredstev in kratkoročnih terjatev v letu 2011 potrebna pazljivost pri morebitnem novem kreditiranju.

8.4 Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti

Kazalnik gospodarnosti obravnavanega podjetja je izračunan v preglednici 15.

Preglednica 15: Izračun kazalnika gospodarnosti za obdobje 2008-11

	2011	2010	2009	2008
Poslovni prihodki	518.141	465.200	488.852	547.438
Poslovni odhodki	490.315	475.446	467.991	530.053
Gospodarnost poslovanja	1,06	0,98	1,04	1,03

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Gospodarnost poslovanja kaže na padec učinkovitosti poslovanja podjetja iz dejavnosti podjetja v letu 2010, v letu 2011 pa ponovno povečanje. Poslovni prihodki so se v letu 2011 povečali bolj kot poslovni odhodki. Poslovanje v letu 2011 je bilo gospodarno.

V preglednici 16 smo izračunali kazalnik celotne gospodarnosti podjetja.

Preglednica 16: Izračun kazalnika celotne gospodarnosti za obdobje 2008-11

	2011	2010	2009	2008
Prihodki	519.320	503.620	491.985	550.869
Odhodki	511.182	498.517	482.270	531.577
Celotna gospodarnost	1,02	1,01	1,02	1,04

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Koeficient celotne gospodarnosti v vseh obdobjih dosega pozitivno vrednost. Sicer pa se za malenkost razlikuje od koeficienta gospodarnosti poslovanja, kar pomeni, da imajo neposlovne dejavnosti minimalen vpliv na gospodarnost obravnavanega podjetja.

S kazalniki dobičkonosnosti opazujemo dobičkonosnost oziroma rentabilnost sredstev ali kapitala. Običajno so najpomembnejši za lastnike in morebitne delničarje. Izkazujejo donosnost prihodkov, sredstev in kapitala. Izračunali smo jih v preglednici 17.

Preglednica 17: Dobičkonosnost prihodkov

	2011	2010	2009	2008
Čisti dobiček	8.138	5.103	9.715	15.301
Prihodki	519.320	503.620	491.985	550.869
Dobičkonosnost prihodkov	1,57%	1,01%	1,97%	2,78%

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Kazalnik dobičkonosnosti prihodkov je nizek. Smotno bi bilo podrobneje analizirati stroške in možnost nižanja teh. Potrebno je skrbno bdenje nad stroški.

Dobičkonosnost sredstev smo izračunali v preglednici 18.

Preglednica 18: Dobičkonosnost sredstev

	2011	2010	2009	2008
Čisti dobiček + finančni odhodki	26.982	26.504	22.804	16.825
Povprečno stanje sredstev	975.992	1.006.045	774.741	
Dobičkonosnost sredstev	2,76%	2,63%	2,94%	

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Uspešnost uporabe sredstev podjetja, ne glede na stroške pridobljenih sredstev (finančni odhodki), se je v letu 2011 znižala. Večja vrednost kazalnika kaže na uspešnejše poslovanje podjetja.

Kolikšna je dobičkonosnost kapitala, je izračunano v preglednici 19.

Preglednica 19: Dobičkonosnost kapitala

	2011	2010	2009	2008
Čisti dobiček	8.138	5.103	9.715	15.301
Povprečno stanje kapitala	285.319	278.699	271.290	
Dobičkonosnost kapitala	2,85%	1,83%	3,58%	

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala zanima predvsem lastnike kapitala oziroma podjetja. Uspešnost naložbe pokaže primerjava z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki.

8.5 Kazalniki obračanja

Kako je podjetje uspešno pri izterjavi terjatev, nam pove koeficient obračanja terjatev do kupcev, ki smo ga izračunali v preglednici 20.

Preglednica 20: Koeficient obračanja terjatev do kupcev

	2011	2010	2009	2008
Prihodki od prodaje	492.154	402.681	440.216	551.991
Povprečno stanje terjatev do kupcev	186.734	161.790	130.936	
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	2,64	2,49	3,36	
Povprečna doba vezave terjatev do kupcev	138,49	146,65	108,56	

Vir: Podjetje A 2008-2012.

Koeficient obračanja terjatev do kupcev je v letu 2011 nižji, kot je bil 2008, kar pomeni, da podjetje ni več tako učinkovito pri izterjavi terjatev. Čas, ko podjetje financira kupce, se je povečal. Povprečna doba vezave terjatev do kupcev se je od leta 2009 povečala za 29,93 dni. Povprečni plačilni rok v letu 2011 je tako bil 138 dni.

9 ZAKLJUČEK

Osnovna naloga vsakega podjetja je ustvarjati poslovne učinke v obliki proizvodov ali storitev ter s prodajo teh dosegati svoje zastavljene cilje, ki so lahko dobiček, prodaja, tržni delež ali katera druga ekonomska kategorija.

Splošna slika poslovanja se kaže v temeljnih računovodskih izkazih. Računovodske informacije dobijo izrazno moč, če jih analiziramo s pomočjo metod analize poslovanja. Analizo s kazalniki lahko uporabljamo za primerjavo v času in prostoru, zato je to najpogostejši pristop.

V diplomski nalogi smo analizirali poslovanje izbranega podjetja v obdobju od 2008 do 2011. Izhajali smo iz računovodskih in finančnih podatkov, ki so objavljeni na spletni strani AJPES.

Če povzamemo rezultate iz bilance stanja podjetja, lahko ugotovimo, da se je v letu 2009 zgodila večja strukturna sprememba. Bilančna vsota se je povečala za 77,31 %, v glavnem zato, ker so se povečala stalna sredstva kar za 378,13 %. Večinski delež gibljivih sredstev (70,69 %) v letu 2008 je prešel v večinski delež stalnih sredstev (56,07 %) v letu 2009. Med stalnimi sredstvi so se močno povečala opredmetena osnovna sredstva, in to kar za 842,87 %. Razmerje med vrednostjo neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se je spremenilo v prid slednjih.

V proučevanem obdobju so v strukturi gibljivih sredstev vedno prevladovala zaloge, čeprav se zneskovno niso bistveno spreminjale, medtem ko so poslovne terjatve vztrajno rasle.

V letu 2009 se na novo pojavijo dolgoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve. To pa pomeni, da se je podjetje v tem letu zadolževalo za nakup opredmetenih osnovnih sredstev. V letu 2011 predstavljajo dolgovi v strukturi obveznosti do virov sredstev 69,61 %. Po enakomernem letnem padanju zneska dolgoročnih finančnih poslovnih obveznosti sklepamo, da podjetje dolgove redno odplačuje in se ne zadolžuje na novo. Znesek kapitala se ne spreminja, razen za znesek nerazdeljenega dobička preteklega leta.

Prihodki so se v letu 2011 glede na leto 2008 znižali za 5,73 %. Drugi prihodki so v letu 2010 glede na ostala leta visoki, predstavljajo 7,47 % delež v strukturi celotnih prihodkov. Finančnih prihodkov skoraj ni.

Celotni odhodki so se v obdobju 2008-2011 znižali za 3,84 %, predvsem iz naslova poslovnih odhodkov – stroški blaga materiala in storitev, medtem ko so se finančni odhodki precej dvignili in predstavljajo v letu 2011 v strukturi celotnih odhodkov kar 3,69 %.

Družba je v obdobju 2008-2011 povečala odvisnost od zunanjih virov financiranja. Kazalnik finančnega vzvoda je bil konec leta 2011 1,96.

Delež osnovnih sredstev v celotnih sredstvih se je v obdobju 2008-2011 podvojil, stopnja zalog v celotnih sredstvih pa padla skoraj za polovico. Torej se je delež zalog v vseh sredstvih zmanjšal na polovico, čeprav njihov znesek ostaja približno enak.

Vrednost koeficienta kapitalske pokritosti sredstev je v letu 2008 večja od 1, kar pomeni, da je podjetje financiralo osnovna sredstva z lastnim virom. Pozneje kazalnik pade pod 1 in v letu 2011 znaša 0,50. To pomeni, da podjetje ne financira več polovice osnovnih sredstev z lastnim virom. Glede na porast in vrednost osnovnih sredstev lahko sklepamo, da je podjetje investiralo v nova osnovna sredstva, ki so financirana iz zunanjih virov.

Neposlovne dejavnosti imajo minimalen vpliv na gospodarnost podjetja, koeficient gospodarnosti v letu 2011 znaša 1,02. Kazalnik dobičkonosnosti prihodkov je nizek.

LITERATURA

- Biloslavo, Roberto. 1999. *Metode in modeli za management*. Koper: Visoka šola za management.
- Hočevar, Marko, Sandi Igličar in Maja Zaman. 2001. *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Koletnik, Franc. 1997. *Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc)*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Lipnik, Janez. 2004. Zgled bilance stanja za poslovno leto 2003. *Iks, revija za računovodstvo in finance* 31 (4): 7-16.
- Melavc, Dane in Milost, Franko. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Fakulteta za management.
- Milost, Franko. 2002. *Računovodstvo in poslovne finance*. Portorož: Visoka šola za hotelirstvo in turizem.
- Milost, Franko. 2008. *Računovodstvo: zapiski predavanj*. Koper: Fakulteta za management.
- Milost, Franko. 2009. *Osnove računovodstva*. Koper: Fakulteta za management.
- Odar, Marjan. 2011. Računovodsko poročanje za leto 2010. *Iks, revija za računovodstvo in finance* 38 (1-2): 7-38.
- Slovenski inštitut za revizijo. 2006. *Slovenski računovodski standardi 2006*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Turk, Ivan, Dane Melavc in Bojana Korošec. 2004. *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Vrankar, Mateja, Vesna Hribar, Manuela Šlibar in Maruša Hauptman. 2005. *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba
- Zadravec, Rajko. 2003. *Zaključni račun po novem: prenovljeni računovodski izkazi in njihova analiza za poslovno odločanje*. Ljubljana: Primath.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3). *Uradni list RS*, št. 65/09.

VIRI

- Podjetje A. 2009. *Letno poročilo podjetja A za leto 2008*. Poslovni dokument podjetja A.
- Podjetje A. 2010. *Letno poročilo podjetja A za leto 2009*. Poslovni dokument podjetja A.
- Podjetje A. 2011. *Letno poročilo podjetja A za leto 2010*. Poslovni dokument podjetja A.
- Podjetje A. 2012. *Letno poročilo podjetja A za leto 2011*. Poslovni dokument podjetja A.